

Kaupunginhallitus 23.05.2022 § 168

§ 168

Vuoden 2022 ensimmäinen osavuosikatsaus (osittain Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojavuo Pia

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus hyväksyy seuraavat määrärahojen ja tuloarvioiden lisäykset ja siirrot

94 Kiinteät rakenteen ja laitteet HA Kunnallistekniikan sopimusrakentaminen investointimäärärahan lisäys sekä 41 Tekninen lautakunta tuloarvion korotus 5 milj. euroa.

Tilapalvelujen investointihankkeelta 3821 Tähestäjän päiväkotia siirretään:
1 800 000 euroa hankkeelle 4336 Kungsgårdsskolan och daghem
800 000 euroa hankkeelle 5004 Luukin leirikeskukseen peruskorjaus
270 000 euroa hankkeelle 3180 Metsolan päiväkotia
250 000 euroa hankkeelle 4355 Keinumäen koulun tekniikka

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1
merkitsee liitteenä olevan vuoden 2022 ensimmäisen osavuosikatsauksen tiedoksi,

2
merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin tammi-maaliskuu 2022 tiedoksi,

3
hyväksyy kaupungin tulostavoitteet 2022 liitteen mukaisesti,

4
merkitsee tiedoksi liitteen mukaisen Espoo-tarinan indikaattoreiden valmistelun tilanteen,

5
hyväksyy seuraavat määrärahojen, tuloarvioiden sekä tulostavoitteiden muutokset

käyttötalous

29 Hyvinvoinnin ja terveyden esikunta

tuloarvion ja määrärahan lisäys seuraaville hankkeille:
Tulevaisuuden kotona asuminen -kehityshanke: tulot/menot 570 000 euroa

Ruotsinkielisten palvelujen tuki -hanke: tulot/menot 150 000 euroa
Suomen kestävän kasvun ohjelma: tulot/menot 1 500 000 euroa

29 Hyvinvoinnin ja terveyden esikunta

tuloarvion lisäys 5 988 000 euroa
määrärahan lisäys 7 263 000 euroa

31 Kasvun ja oppimisen lautakunta, Suomenkielinen perusopetus

tuloarvion lisäys 3 300 000 euroa
määrärahan lisäys 3 300 000 euroa

49 Muut tekniset ja ympäristöpalvelut, esikunta

tuloarvion vähennys 6 817 000 euroa
määrärahan vähennys 8 933 000 euroa

Tilapalvelut liikelaitos

Sitovan tulostavoitteen alentaminen 841 000 euroa
(tuloarvion lisäys 829 000 euroa)
(määrärahan lisäys 1 670 000 euroa)

Sitovan tulostavoitteen alentaminen 7 200 000 euroa
(määrärahan lisäys 7 200 000 euroa)

investoinnit

Aineettomat hyödykkeet
911 Yleishallinto, Tietotekniikka

määrärahan lisäys 2 800 000 euroa

Tilapalvelut liikelaitos

Osakkeet ja osuudet

määrärahan vähennys 7 200 000 euroa.

Käsittely

Puheenjohtaja Tiina Elon kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Selostus

1. Vuoden 2022 ensimmäinen osavuosisikatsaus

Asukasmäärän arvioidaan ylittävän 300 000 kesällä

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väestö kasvoi kuluvan vuoden maaliskuun loppuun mennessä 1 302 hengellä, joka on 233 henkeä enemmän kuin vuoden 2021 saman ajanjakson väestönlisäys. Espoon väestömäärä oli ennakkotietojen mukaan maaliskuun 2022 lopussa 298 434 henkeä.

Työttömiä edelleen koronavirus -epidemiaa edeltävää aikaa enemmän

Maaliskuun 2022 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 8,4 prosenttia eli 3,3 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuotta aiemmin. Koko maan työttömyysaste oli maaliskuussa 9,5 prosenttia. Kolme vuotta aiemmin, jolloin koronapandemia ei vaikuttanut työllisyystilanteeseen, työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 7,5 prosenttia. Työttömiä oli maaliskuun 2022 lopulla Espoossa 12 612 eli 28 prosenttia (4 889 henkeä) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kuitenkin määrä oli suurempi kuin kolme vuotta aiemmin, jolloin työttömiä oli 10 736. Lomautettuja oli maaliskuun lopulla 787 eli 6 prosenttia työttömistä.

Koronavirusepidemian ja Venäjän hyökkäyksen vaikutukset toimintaan ja talouteen 2022

Valtuusto päätti vuoden 2022 talousarviopäätöksen yhteydessä, että koronan etenemiseen ja -avustuksiin, työmarkkinaratkaisuun, henkilöstön saatavuuteen sekä sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitukseen liittyvästä epävarmuudesta johtuen hyvinvoinnin ja terveyden- sekä kasvun ja oppimisen toimialan käyttösuunnitelman tilanne tarkastetaan vuoden 2022 ensimmäisen ja toisen osavuositarkastuksen yhteydessä.

Osavuositarkastuksessa selvitetään koronavirusepidemian vaikutuksia toimintaan ja talouteen toimialoittain. Valtio jatkaa koronavirusepidemian suorien kustannusten korvausta kunnille myös 2022. Valtio on sitoutunut korvaamaan myös ukrainalaisten turvapaikan ja tilapäistäsuojelua hakevien palvelukustannukset kunnille.

Kasvun ja oppimisen toimialalle vuoden 2021 syksyllä myönnettyjä korona-avustuksia siirtyi käytettäväksi vuosille 2022–2023 yhteensä 3,2 milj. euroa, näistä 1,5 milj. euroa sisältyy käyttösuunnitelmaan. Espoo on saanut käyttösuunnitelmaan kuulumattomia valtionavustuspäätöksiä vuodelle 2022–2023 yhteensä yli 10 milj. euroa ja hakemusvaiheessa on vielä 2,5 milj. euron avustukset. Suomenkieliseen perusopetukseen esitetään opetuksen laadun kehittämisavustuksen mukaisesti 1,8 milj. euron määrärahalisäystä tuloihin ja menoihin vuodelle 2022 osavuositarkastuksen 1 yhteydessä. Muiden avustusten käyttöä tarkennetaan kevään aikana ja esitys määrärahojen lisäyksestä tuodaan vuoden toisen osavuositarkastuksen yhteydessä.

Ukrainasta on sodan alkamisen jälkeen tullut suomenkielisiin peruskouluihin noin 50 oppilasta tähän mennessä ja Espoon lukioihin on hakeutunut muutamia ukrainalaisia opiskelijoita. Muita perusopetuksen ylittäneitä alle 18-vuotiaita ukrainalaisia on pyritty ohjaamaan soveltuviin koulutuksiin, vaikka he eivät ole ilman kotikuntaa olevina oppivelvollisia. Ukrainasta sotaa paenneiden lasten perusopetuksen järjestäminen lisää menoja arviolta noin 0,5 milj. euroa. Osavuositarkastuksen yhteydessä tähän haetaan määrärahan korotus, valtion korvausperiaatteet ja korvauksen taso selviävät myöhemmin.

Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on toukokuun puoleenväliin mennessä otettu 15 lasta, joista puolet on ukrainankielisiä ja puolet

venäjänkielisiä. Sijoittamattomia lapsia sekä hakijoita syksyille lisäksi kymmenkunta tällä hetkellä.

Parantunut yhteisöveron tuotto ja Koy Espoon Sairaalan myyntivoitto parantavat tulosenustetta.

Toimintakatteen alijäämän ennustetaan toteutuvan 21 milj. euroa talousarvota heikompana. Huhtikuun lopun tilanteessa ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 58,4 milj. eurolla. Valtion koronakorvauksia arvioidaan kertyvän noin 44 milj. euroa. Lisäksi tulot ylittyvät mm. sopimusrakentamisessa, laskutettavasta HVA-valmistelusta ja valtionavuista johtuen. Ukrainalaisille turvapaikan ja tilapäistä suojelua hakeneille tarjottujen palvelujen tuloarvio ei sisälly ennusteeseen.

Ulkoisten toimintakulujen arvioidaan ylittyvän 78 milj. eurolla, tästä koronakustannuksien osuus on noin 44 milj. euroa, työmarkkinatuen kuntaosuuden ylitys 4,6 milj. euroa, perhe- ja sosiaalipalvelujen ostopalvelujen ylitys noin 7 milj. euroa, vanhustenpalvelujen ylitys 6,8 milj. euroa. Toimintamenoennusteeseen sisältyy 0,5 milj. euron arvio ukrainalaisten turvapaikan- ja tilapäistäsuojelua hakevien lasten opetuksesta, jonka valtio on sitoutunut korvaamaan täysimääräisesti.

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) on tammi-huhtikuussa kertynyt 708 milj. euroa, 8 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Valtiovarainministeriö on nostanut vuoden 2022 yhteisöveroennustetta 630 milj. eurolla, ennusteesta 480 milj. euroa johtuu vuoden 2021 ennakontäydennysmaksuista ja 140 milj. euroa vuoden 2022 parantuneesta kehitysarviosta. Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 170 milj. euroa, 40 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Kunnallisverotuloa arvioidaan kertyvän vuonna 2022 noin 1 445 milj. euroa, 7 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 1 751 milj. euroa ja valtionosuuksia 161,7 milj. euroa. Kokonaisuudessaan verorahoituksen arvioidaan ylittävän talousarviossa oletetun noin 53 milj. eurolla

Espoon rahastojen markkina-arvo laski alkuvuoden aikana (tammi-maaliskuu) n. 32,8 milj. euroa. Suurin osa johtui riskitasoltaan muita rahastoja suuremmalla Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahastolla, jonka markkina-arvon muutos alkuvuoden aikana oli noin -4,2 prosenttia. Kolmen muun rahaston tuotot vaihtelivat -1,4 prosentin ja +0,1 prosentin välillä.

Poistojen arvioidaan toteutuvan 198 milj. euron tasolla.

Satunnaisiin tuottoihin on kirjattu Koy Espoon Sairaalan myyntivoitto 74 milj. euroa.

Tuloksen ennustetaan huhtikuun tilanteessa toteutuvan 115 milj. euron tasolla. Tulosenusteesta puuttuu palkkaratkaisun vaikutus, sekä arvio sodan aiheuttamasta kustannustason noususta. Tulos ilman myyntivoittoa olisi noin 40 milj. euroa.

Investointien kokonaismääräksi ennustetaan 289 milj. euroa. Tilapalveluiden investointiohjelman toteutus etenee, mutta uudisrakentamisen määrärahojen ennustetaan alittuvan noin 26 milj. euroa siirtyvien ja viivästyneiden hankkeiden vuoksi. Rakennusalan tilanne ja

materiaalien, erityisesti puun ja teräksen hinnan nousut ovat vähentäneet tarjousintoa ja nostaneet tarjottujen urakoiden hintaa. Euroopan sotatilanne vaikuttaa materiaalien saatavuuden kautta urakkahintoihin ja hankkeita saattaa siirtyä tai jäädä toteutumatta.

Vuoden 2022 talousarviossa uutta **lainannostovaltuutta** on budjetoitu 220,0 milj. euroa. Talousarviolainaa ei ole nostettu alkuvuonna, johtuen kaupungin kassan hyvästä likviditeettitilanteesta. On mahdollista, että vuoden 2022 lainannostovaltuutta ei tarvitse käyttää.

Vuoden 2022 talouden arvioidaan toteutuvan talousarviota parempana, erityisesti valtiovarainministeriön yhteisöveroennusteen noususta ja sairaalan myyntivoitosta johtuen. Venäjän hyökkäyksestä johtuva kustannustason nousu näkyy huhtikuun tilanteessa vasta investointikustannusennusteessa, eikä palkkaratkaisusta ole vielä tietoa. Tulosenustetta päivitetään kuukausittain tietojen täydentyessä.

2. Espoon kaupungin konserniraportti

Espoon kaupungin konserniraportilla tarkastellaan Espoon valtuuston konserniyhteisöille asettamien tulostavoitteiden toteutumista. Tammi-maaliskuun 2022 raportti sisältää tavoitteiden ja talouden toteumatiedot vuoden 2022 ensimmäiseltä vuosineljännekseltä sekä ennusteen vuositason toteumasta. Valtuuston konserniyhteisöille asettamista tavoitteista arvioidaan vuositasolla toteutuvan täysin 26/40 tavoitetta. Yhdeksän tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain. Seuraavan viiden tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta: Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian ”Talouden tasapainon varmistaminen”, Enter Espoon ”Rakentaa Espoon kestävää kasvua houkuttelemalla yöpyviä vierailijoita ja matkailijoita Espooseen”, Espoon Kaupunginteatterin ”Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen”, Espoon Kaupunginteatterin ”Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen” sekä HUS-kuntayhtymän ”Tuottavuuden nousu vähintään 1 prosentti”. Pääasiallinen syy tavoitteiden arvioituun toteutumatta jäämiseen on yhä erityisesti alkuvuodesta yhteisöjen toimintaan vaikuttanut koronapandemia. Myös Ukrainan sodan välilliset vaikutukset näkyvät ylöspäin korjatuissa kustannusennusteissa.

3. Kaupungin tulostavoitteet 2022

Espoo-tarinasta päätettiin valtuustossa 25.10.2021. Espoo-tarinasta päättäminen viivästyi valtuustovaalien siirtymisestä johtuen. Tästä syystä kaupungin talousarvion yhteydessä esitetyt tulostavoitteet eivät olleet vielä lopullisessa muodossa.

Talousarviossa todettiin kaupungin tulostavoitteista seuraavaa:

...kursivoituna talousarvioneuvotteluissa esiin nostetut uudet tulostavoitteet ja mittarit, joita on tarkoitus tarkentaa osana vuoden 2022 ensimmäistä osavuosikatsausta. Samassa yhteydessä tarkennetaan myös muiden tulostavoitteiden mittareita.

Tulostavoitteiden teknistä laadukkuutta ja niiden mittareita on parannettu. Prosessin ja ajankohtaisen toimintaympäristömuutoksen myötä, on vielä esitetty kahta uutta tulostavoitetta. Toinen uusista tulostavoitteista liittyy kaupungin rooliin Ukrainaista saapuvien pakolaisten osalta ja toinen

tavoitteista kaupungin vaikuttamistavoitteisiin sen taloudellisen toimintaedellytysten parantamiseksi.

4. Espoo-tarinan indikaattorit

Espoo-tarinasta päätettiin valtuuston kokouksessa 25.10.2022. Päätöksentekoprosessin yhteydessä kaupunginhallitus ohjeisti kaupunginjohtajaa seuraavasti:

Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa kaupunginjohtajaa valmistelemaan valtuustokauden tavoitteiden mittarit ja indikaattorit ja seurannan päätettäväksi valtuuston talousarvio- ja taloussuunnitelmapäätöksen yhteydessä.

Asia oli esillä talousarvion yhteydessä 8.12., jolloin valtuustolle kerrottiin seuraavasti:

Espoo kehittää vaikuttavuuden johtamista. Valtuustokauden tavoitteiden toteutumisen arviointia varten tullaan alkuvuoden aikana kehittämään ja valitsemaan indikaattorit. Työ perustuu VTT:n kanssa tehtyyn yhteistyöhön. Espoo-tarinan ja sen valtuustokauden tavoitteiden toteutumisen tilaa tullaan seuraamaan ja arvioimaan vuosittain. Valtuustolle tästä raportoidaan osavuosikatsaus 1:n yhteydessä.

Espoo-tarinan toteutumista kuvaavien indikaattoreiden työtä on jatkettu aktiivisesti. Lopullinen indikaattoristo on vielä kesken, mutta työn suuntaa hahmottamaan on rakennettu ensimmäinen versio. Työn tulokset pohjautuvat vaikuttavuustyöpajoihin, joita on pidetty useampia yhdessä Espoon asiantuntijoiden kanssa. Pohjana vaikuttavuusanalyysille on VTT:n kanssa tehty yhteistyö. Työn seuraavana etappina on tarkoitus järjestää valtuuston kanssa yhteinen vaikuttavuusteemainen tilaisuus.

5. Talousarviomuutokset

Kasvun ja oppimisen lautakunta

Suomenkielisessä perusopetuksessa tulojen arvioidaan ylittyvän 3,3 milj. euroa. Tästä 1,8 milj. euroa aiheutuu valtionavustusten ennakoitua suuremmasta määrästä, lähinnä uudesta tasa-arvoavustuksesta. 1,5 milj. euroa aiheutuu iltapäivätoiminnan järjestämisen muutoksista asiakasmaksutulojen siirtyessä kokonaan kaupungille. Vastaavasti menojen arvioidaan ylittyvän 3,3 milj. euroa. Tästä 1,8 milj. euroa aiheutuu uudesta tasa-arvoavustuksesta, 1,0 milj. euroa iltapäivätoiminnan järjestämistavan muutoksista ja 0,5 milj. euroa Ukrainasta sotaa paenneiden lasten perusopetuksen järjestämisestä.

Välivuokraus

Kaupunkiympäristön toimialan esikuntaan kuuluvassa asuntoyksikössä on välivuokrattu tuki- ja palveluasuntoja hyvinvoinnin ja terveyden toimialan asiakkaille sekä palvelusuhdeasuntoja Espoon kaupungin työntekijöille. Tuki- ja palveluasunnot omistaa Espoon kaupunki, Espoon Asunnot Oy ja Y-säätiö. Palvelusuhdeasunnot ovat Espoon kaupungin omistuksessa. Vuoden 2023 alussa tuki- ja palveluasuntojen vuokraus siirtyy hyvinvointialueelle.

Valtuusto hyväksyi 28.02.2022 tuki- ja palveluasuntojen välivuokrausta koskevat hallintosäännön III osan 5. luvun (Hyvinvoinnin ja terveyden

toimiala) ja 7. luvun (Kaupunkiympäristön toimiala) tarkistukset välivuokrauksen hyvinvointialueelle siirtoa valmistelevana toimenpiteenä 1.5.2022. Tarkistukset tulivat voimaan 1.5.2022 lähtien. Asuntojen välivuokraus siirtyi hyvinvoinnin ja terveyden toimialan esikuntaan. Samalla palvelusuhdeasuntojen vuokraus siirtyy Tilapalvelut-liikelaitokselle.

Siirron vaikutukset vuoden 2022 talousarvioon esitetään päätettäväksi tämän osavuosikatsauksen yhteydessä. Määrärahamuutokset ovat seuraavat:

eur 1 000	KYT esikunta	Hytet esikunta	Tilapalvelut liikelaitos
Toimintatulot	-6 817	5 988	829
Toimintamenot	-8 933	7 263	1 670

Investoinnit

91 Aineettomat hyödykkeet

ICT-investointimäärärahoissa on ylityspainetta ja ennustetaan ylittyvän tällä hetkellä noin 2,8 milj. eurolla. Joto-projektin investointien ennustetaan ylittyvän noin 2,5 milj. euroa. Ylitys selittyy Joto-projektin myöhästymisestä johtuvista syistä, kun vuoden 2021 maksuposteja siirtyi vuodelle 2022 sekä Joto-projektin lisähankinnoista (testauksen tuki, muutospyyntöt, loppukäyttäjien ohjeistusratkaisu, lisätukikonsultointi). Lisäksi muuttuneeseen kyberturvallisuustilanteeseen varaudutaan toteuttamalla lisätoimenpiteitä teknisen tietoturvan ratkaisuihin 0,3 milj. eurolla.

94 Kiinteät rakenteet ja laitteet

Talousarvion sitovuusmääräysten mukaan kaupunginhallitus voi lisätä tehtäväalueen 948 HA Kunnallistekniikan sopimusrakentaminen määrärahaa, mikäli tuloarviota korotetaan vastaavasti. Tekninen lautakunta esittää käyttötalouden sopimusrakentamisen tuloarvion korotusta 5 milj. euroa sekä vastaavaa määrärahan korotusta investointien sopimusrakentamiseen.

Tilapalvelut-liikelaitos

Espoon sairaala myytiin 10.3.2022. Kaupungin omistuksessa rahoitusvastikkeista kirjattiin taseeseen lainanlyhennyksen osuus, jota talousarviossa 2022 on 7,2 milj. euroa. Myynnin jälkeen vastaava kustannus kirjataan tilikauden kuluksi uuden omistajan veloittamina vuokrina.

Määrärahamuutosesityksenä Tilapalvelut-liikelaitoksen tulostavoitetta alennetaan 7,2 milj. euroa ja osakeinvestointeja vähennetään 7,2 milj. euroa.

Tänä vuonna rakennushankkeille kohdistettavia ja käyttämättä jääviä määrärahoja siirretään 3,12 milj. euroa seuraaville hankkeille:

Kungsgårdsskolan och daghem -hankkeelle 1,8 milj. euroa
Luukin leirikeskuksen peruskorjaushankkeelle 0,8 milj. euroa
Metsolan päiväkotihankkeelle 0,27 milj. euroa

Keinumäen koulun tekniikan eriytyshankkeelle 0,25 milj. euroa.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Osavuosisikatsaus 1_2022
- 2 Konserniraportti tammi-maaliskuu 2022
- 3 Espoon kaupungin tulostavoitteet
- 4 Espoo-tarinan vaikuttavuusindikaattorit

Oheismateriaali

Tiedoksi